

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ - РУСЕ

пк. 7005, гр. Русе, ул. „Проф. Димитър Баларев”, № 1, тел.:082/841886

e-mail: pgtransport_rs@abv.bg

УТВЪРДИЛ

ДИРЕКТОР: П

/инж. Радосвета Жекова/

**ПРОГРАМА ЗА
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И
УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ
ГРУПИ**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 13.09.2022 г. с Протокол № 14

I. Въведение

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети на правителството в посока изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо социално обучение на ученици;
- насърчава и подпомага межкултурния обмен и съхраняването и развитието на различните културни идентичности;
- разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната. Към тези цели пред предстоящата учебна година се добавя още една голяма задача – да опазим здравето на децата, а и на всички ни около нас в условията на продължаваща пандемична ситуация, обусловена от разпространението на COVID-19.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

II. Нормативна основа на училищната програма

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
- Европейската социална харта – ревизирана 2000 г.;
- Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея /1992 г./ – с измененията и допълненията от 2010 г. ;
- Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права – в сила в България от 1976 г.;
- Национална стратегия за хората с увреждания (2016 – 2020 г.);
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012–2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.);
- Ръководство на ЕАСО относно условията на приемане на непридружени деца: оперативни стандарти и показатели (декември 2018 г.);

- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- Наредба № 10 за организация на дейностите в училищното образование (ДВ, бр. 73 от 2016 г.).

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот, включване на деца бежанци в учебния процес при необходимост.

ПГ по транспорт е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на ученици от уязвими групи.

Настоящият документ е изготвен от работна група на ПГ по транспорт под ръководството на директора – инж. Радосвета Жекова. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

III. Целева група

Деца, които са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности и хронични заболявания;
- жертви на насилие;
- сираци и деца на самотни родители или многодетни семейства;
- деца, чиито родители са на работа в чужбина;
- деца с девиантно поведение;
- деца от различни етнически групи;
- са в риск от отпадане и преждевременно напускане на образователните институции;
- учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантинирани;
- ученици от училища в чужди държави, които имат българско гражданство, но са принудени да напуснат чуждата държава, в която се обучават, поради въоръжен конфликт, гражданска война, чужда агресия, нарушаване на човешките права или насилие в големи размери на територията на съответната държава или в отделен район от нея

IV. Анализ на училищната среда

Налагащата се тенденция в българските училища учениците да са от различни националности, различни вероизповедания, с различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата на хора с различия и от различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование;
- уменията за общуване с представители на различни култури;
- съзнателно изграждане на толерантност - особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение;
- кариерно ориентирани;
- морално и материално стимулиране;
- стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади;
- психологическа подкрепа и консултации;
- осигуряване на условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образуват и квалифицират.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца от уязвими и рискови групи: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са големи, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всяко дете в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование.

Затруднения за пълноценното реализиране на програмата оказват:

- големият брой отсъствия на децата по уважителни и неуважителни причини;
- недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- ниска степен или липса на образование на родителите;
- нисък жизнен стандарт;
- негативно влияние на приятелската среда, на „улицата“;
- миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването;
- дезинформацията;
- модел на подражание родител- дете, неуважение към училището, като институция и педагогическия персонал;
- отглеждане от възрастни роднини;
- ниската мотивираност.

V. Водещи принципи при реализацията на програмата

- Равен достъп и приобщаване на всяко дете.
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.
- Съхраняване на етнокултурното многообразие.

Политиката за включващо обучение на децата от уязвимите групи се прилага чрез:

- единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки;
- изградени положителни нагласи в различните общности – учители, ученици и родители;
- създадени условия, гарантиращи интеграцията на децата от уязвимите групи, чрез изграждане на подкрепяща среда;
- нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение;
- подготовката на учениците за реализация след завършване на училище;
- гъвкавост и динамичност в процеса на приобщаващо образование при определяне потребностите на учениците, в зависимост от спецификата на проблема.

VI. Цели на програмата

- Пълноценна социализация на ученици от целевата група.
- Гарантиране на равен достъп до качествено образование.
- Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование, като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
- Откриване и развиване на уникалните заложби на децата и учениците от уязвимите групи.
- Поддържане на положителен психоклимат на работа и учене и редуциране ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация.
- Пълноценно и активно участие във всички форми на училищния живот.

За изпълнението на програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

VII. Дейности за постигане на целите

- Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците от уязвимите групи и ученици от етническите малцинства.
- Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси.
- Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора с висше образование от етническите малцинства като учители и като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
- Предоставяне на книги от училищния фонд.
- Екипна работа на учителите и другите педагогически специалисти.
- Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.

- Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.

- Осъществяване на извънкласна работа, предоставяне на дейности по затруднения и по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

- Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.

- Допълнителна работа с ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.

- Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

- Създаване на условия за развитие на талантливите деца, чрез насърчаване на техните творческите изяви.

- Работа по проекти.

- Морално и материално стимулиране на учениците чрез отпускане на стипендии, ученически пособия, грамоти и похвали.

- Осигуряване на допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране.

- Осигуряване на техническа обезпеченост за учениците, които нямат възможност, при въвеждане на дистанционно обучение.

- Оказване на психологическа подкрепа и консултации.

- Съвместни дейности с други институции и НПО.

Дейностите за постигане на целите да се извършват при стриктно спазване на всички разпоредби на Министерството на здравеопазването във връзка с ограничаване на разпространението на COVID-19 и на насоките на Министерството на образованието, свързани с мерките за намаляване на рисковете от предаване на инфекцията.